

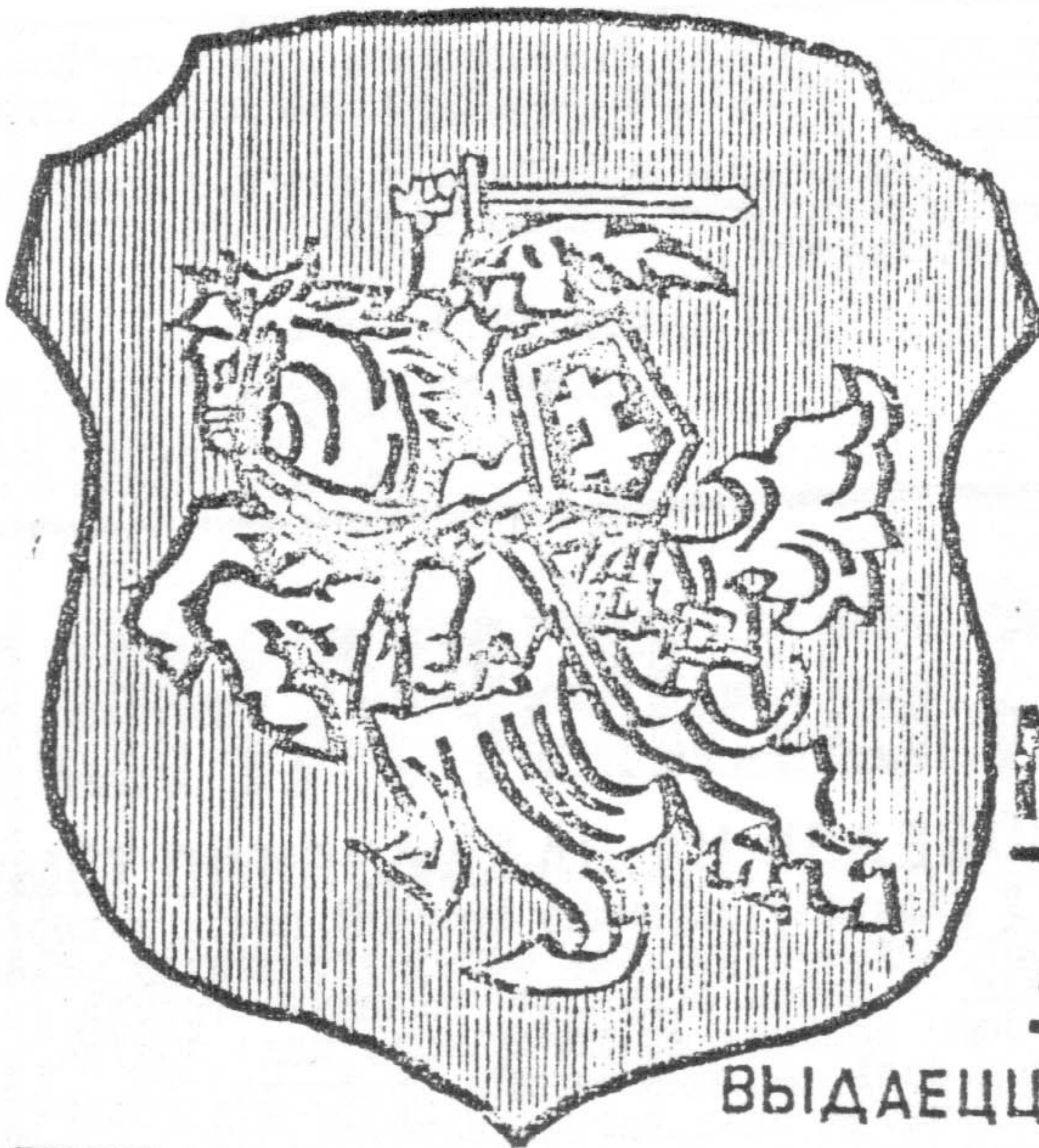
ЗА ВОЛЬНУЮ НЕЗАЛЕЖНУЮ БЕЛАРУСЬ!

ПАГОНЯ

№9(11) · ВЕРАСЕНЬ · 1990

ЛЕПЕЛЬСКАЯ НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА

ВЫДАЕЦА З КАСТРЫЧНІКА 1989 («ПРАМЕНЬ»-«ПАГОНЯ»)

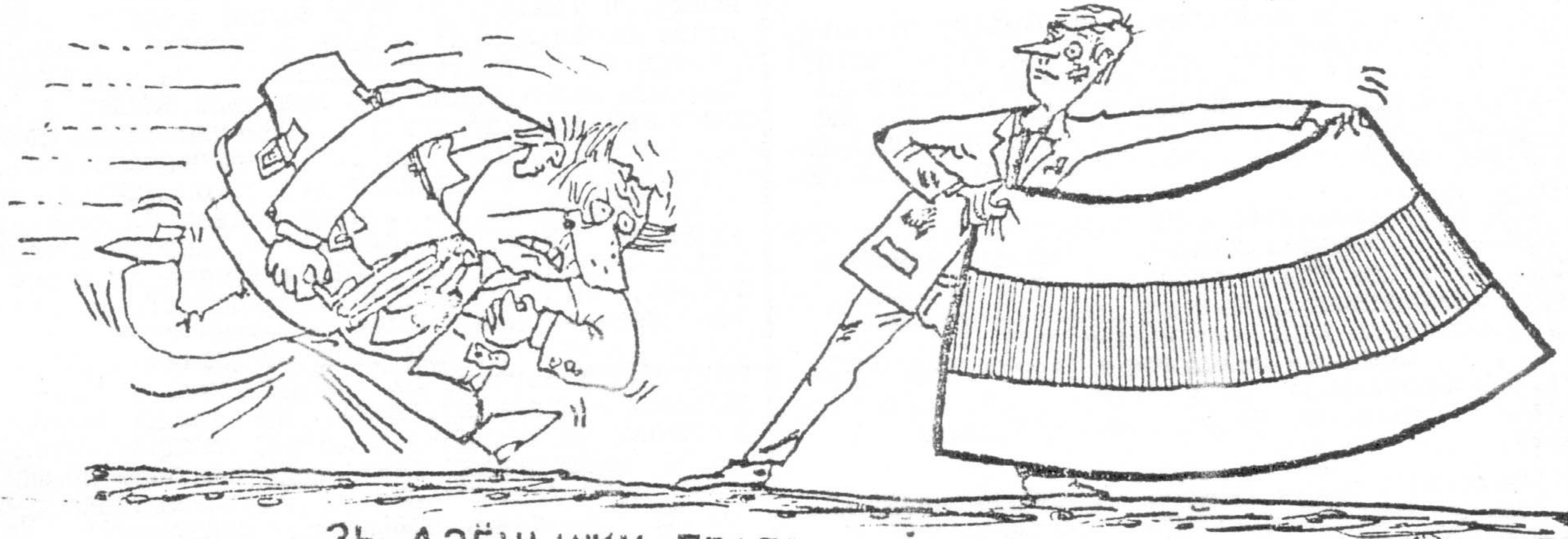

Удзель д-не лавру,
 протэстант і Франі
 найлісшае зь мяне

запеўніць мой прасьвіт,
 пакуль Пагоні меч
 стаяць на Волострай Бране

і рух нисе наш
 бел-чырвона-белы
 у. ШУКІНА СЫЯТ

БЕЛ-ЧЫРВОНА-БЕЛЫЯ БАТАЛІІ «ВОЖЫК». Д. КАЛАДЗІНСКІ, М. ПАЎЛАЎ (ТЭМА).

ЗЬ ДЗЕНЬНІКУ ПРАВІНЦЫЙНАГА НЕФАРМАЛА

24.01.90. Апіравана за пераход ініцыятывы на Лепельскія райвыканкомы ўсё адміністрацыйнае і адміністрацыйнае ўладарства ў краінах і на час прывізаньня перадабарчэга мітыngu ў сьвітанку бел-чырвона-белы сьцяг — казыменны патамніны і пратэстаў нашы на гістарычны посьвэты і на адкаваньня беларускасьці на зямлі беларускай.

26.01.90. Адміністрацыйная камісія пры гарвыканкаме за в. Волостраіне на мітыngu бел-чырвона-белы сьцяг аднарававала адназначараў мітыngu сьцяга в. Уладзімера Шушкевіча ды незалежнага нефармала Анатоля Мальчэўскага на 50 рублёў кожнага. Анатоль Мальчэўскі тут жа падаў заяву ў раённы суд на выправольнае рашэньне наменлітурнае камісіі.

15.05.90. Такую ж заяву падаў Уладзімер Шушкевіч, які толькі што зьвіўся з чарговага адначынку.

29.06.90. У судзе адбыўся разгляд справы спадара

Уладзімера. Спаганьне прапартынае гарыканкама-Усёе камісіі скасаванае, паколькі было наклацзена на Шушкевіча над час знаходжаньня яго ў чарговым адначынку. Лепельская Вандэя пераможана!

15.07.90. Суд заслухаў справу спадара Анатоля. Раённы адміністрацыйнае камісіі пакінута бязь сьцягу. Лепельская Вандэя перамагла.

20.07.90. Анатоль Мальчэўскі падаў заяву ў вобласны суд са скаргаю на тэндэнцыйнае раённы раённы суд. Спадар Анатоль ці вітэская Вандэя пераможана? Няўмо апонія незразумее, што прыйдзе час камі прыйдзеца томаць адказ за сьнянныя зьлачынныя рашэньні за ўгоду імперскае клікі?

20.07.90. Уладзімер Шушкевіч сыграваў ліст ад лепельскіх падзячых вакол бел-чырвона-белага сьцяга ў Вярхоўны Савет Беларусі.

Працяг будзе.
 УЛАДЗІМЕР ШУШКЕВІЧ.

БУДЗЕ І НА НАШАЕ ВУЛІЦЫ СЬВЯТА!

У Вярхоўны Савет Беларусі.
 Дэлегацыйнаму Сяну Пацьняку.
 Пансуны Сянон Станіслававіч!
 Прашу Вас зачытаць мой зварот перад усім дэлегацыйным корпусам ды перадаць яго ў сакратарыят.
 Сяніцары дэлегацый!
 Хачу зьвярнуць вашу ўвагу на тое, што вы

бачыце штодзённа перад будыкам Ураду, і што зьявілася громам сярод лонага неба для нашае раённае бюракратыі, якая пакуль жыве прагнілымі догмамі літаральна гадавалае даўнасьці.
 13 ліпеня гэтага году ў Лепелі адбыўся судовы працэс, на якім разглядалася скарга токара заводу масьшарань Анатоля Мальчэўскага на адміністрацыйную камісію пры гарвыканкаме, якая 26 кра-

святка ігравава яго 50 рублёў пра у за вына-
рытальне на перадабарчы мінуту 14 красавіка
бел-ірыон-беліга сынга. Суд пакінуў рэзонна
калісі блэз зьмяні.

Спайэр Мальчэўскі падаў заву у вабласны
суд. Аднак упеўненасці няма, што і там цэвара
аосноуць ход падзеяў на Беларусі ды непазбэж-
ную хуткую рэаблітацыю народнае сімболікі.

Паванань народныя абраньнікі! Дакуль жа ка-
нсэрватыўная партыйная бюракратыя будзе беспака-

рэнэ таптаць нашу гістарычную спадчыну? Гэтым
самым яшчэ болей дэскрыптыўваючы сябе у вачох
народу?

Прашу вашага ўмяшаньня у гэтую брудную новук
"вгтэбскую справу". Больш нам няма дзе шукаць
справядлівасці.

20 ліпеня 1990 году.

З павагаю УЛАДЗІМЕР ШУШКЕВІЧ,
СТАРШЫ ДЫСЫПЕТЧАР
ЗАВОДУ ШАСЫЦЕРАЊ.

БАРЫС ЕЛЬЦЫН КАМУНІЗМ ДЛЯ ВЫБРАННЫХ

ВЫ ЧЫТАЕЦЕ РАЗЪДЗЕЛ 3 КНІЖКІ «СПОВЕДЗЬ НА ЗАДАДЗЕНУЮ ТЭМУ»

1

Апарат ЦК буніцыянуе, даючы ўсёй краіне ка-
манды ды ўказаньні. Але сам апарат тут ні пры чым,
проста менавіта такім—падлізлівым ды паслужы-
ным—ён патрэбен верхушцы партыі. "Самастойны ды
незалежны інструктар ЦК КПСС"—такое спалучэньне
слоў яшчэ нават вымавіць ня можа.

Лісьлівасьць ды паслужыства аплочваюцца да-
бротамі, спецыякарнямі, пудоўнаю "дэкоўскаю" ста-
лоўнаю ды такім жа вышнім сталом замоваў, "кра-
млёўскаю", транспартам. І чым вышэй узьнімаецца па-
служовае лэсьвіць, тым больш даброт цябе акружа-
ць, тым больш ды крыўдней іх траціць, тым больш
паслужыць ды выканаўчым робіцца. Усё прадумана.
Саксэтарам ня мае асабістае машыны, але мае пра-
ва замаўляць яе для сябе ці для інструктараў. На-
меснік загадчыка аказьзелаў ужо мае замацаваную
"Волгу", у загадчыка "Волга" лепей, са сьпецсуві-
зьяю.

А калі ты ўжо забраўся на верхавіну піраміды
партыйнае іерархіі, тут усё—камунізм настаў!
І аказьзешся, ды і гэта зусім ня трэба сусьветнае
свабоды, напэваўнае прадукцыясыць працы ды
ўсеагульнае гармоніі. Ён палкам можа быць пабудавані
у асобна ўзятае краіне ды асобна ўзятых люд-
зей.

Пра камунізм—гэта я не ўпэваю, гэта ня про-
ста вобраз ці перабольшваньне. Успольнім асноўны
прынцып сьветлае камуністычнае будучыні: "Ад кожнага па здольнасьцях, кожнаму па патрэбнасьцях".
Тут усё менавіта так. Пра здольнасьці я ўжо гаварыў,
іх, на жаль, ня надта шмат, затое патрэбнасьці
зьяні!.. Патрэбнасьці такія вялікія, што сапраўдны
камунізм удалося пабудавачь для двух дзесяткаў
чалавек.

Камунізм стварае дзевятае ўпраўленьне КДБ.

Усемагутнае ўпраўленьне, якое можа ўсё, і
жывыя партыйнага кіраўніка знаходзіцца пад яго
няўсімным вокам, любая прыкамаць выконваецца. Да-
ча за зьлінае агародкаю на Масква-раце зь вялікаю
тэрыторыяю, з садам, спартыўнымі ды ісправаль-
нымі шыюўкамі, з аковам пад кожным вакном ды з
сігналізацыяю. Нават на маім узроўні кандыдата ў
члены Палітбюро—тры повары, тры афіцыянткі, пака-
ўка, садоўнік са сваім штатам. Я, жонка, уся сям'я,
звычайны ўсё рабіць сваімі рукамі, ня ведалі
куды сябе дзець—тут гэтая, так сказаць, амадзэ-
насьць не далускалася. Дзіўна, што гэтая раскоша
не стварала зручнасьцяў ды камфорту. Якую пэўнаю
ўнутры жыдога памішканьня можа стварыць мрамур?

Зь кімсьці проста сустракацца, кантактаваць
было амаль немагчыма. Калі едзеш у кіно, тэатр,
музей, у любое грамадзкае месца, туды опачатку
ськіроўваюцца цалы нарад, усё кравярае, ачашне,
і толькі потым можа зьявіцца сам. А кіназала
ёсьць прама на дачы, кожную пятніцу, суботу, ня-
дзелю сьпэцыяльна зьяўляецца кінамеханік з набо-
рам фільмаў.

Мадэрна—самая сучасная, усё аўсталаваньне
імгартнае. па адоўнаму слову навука ды тэхнікі.
Паліты—вялізныя апартаменты, і зноў закол раско-
ша: сэрвызы, крышталь, кілімы, люстры. А лекарні,
баючыся аказьзасьці, па адным нічога не рашаюць.
Абавязкова зьбэраецца кансільюм, зь пяці, дзеса-
ці, а то і больш выскакратліўкаваных сьпэцыялі-
стаў.

таў. У Сьвярдлоўску мяне назіраў адзін лекар: Та-
мара Паўлаўна Курушына, тэрапэўт, ведала мяне да-
сканала, у любой сітуацыі дакладна ставіла дыяг-
наз, сама рашала, як паступіць, калі зьяўляўся
галаўны боль, недамаганьне, прастуда, слабасьць.

Да гэтых безадказных кансільюмаў у Чашвер-
тым упраўленьні адносіўся зь вялікаю падазронась-
цю. Калі я перайшоў у звычайную раённую паліклі-
ніку, у мяне ўвогуле перастала балезь галава,
стаў адчуваньне сябе значна лепш. Ужо некалькі ме-
сяцаў не зьвяртаўся да лекараў. Магчыма, гэта су-
пазэньне, але надта сімбалічнае. А калі ты—у
Палітбюро, то замацаваны за табой лекар абавяз-
ны штодзённа аглядаць цябе, але пад ім, як камо-
лаў меч, вісіць адсутнасьць прафэсійнае, ча-
лавечае свабоды.

2.

"Крамлёўская папка" аплочваецца паловам за
кошту, а ўваходзілі туды самыя адоўныя карчы.
Усяго сьпэцыялкамі рознае катэгорыі ў Маскве ка-
рысталіся 40 тысячай чалавекаў. Сякны ГУМу сьпе-
цыяльна прызначаны для вышэйшае эліты, а кантын-
гент начальнікаў крыку ніжэй—ужо іншыя сьпэцыя-
лі, усё па рангу. Усё сьпец—сьпэцыялістэрні, сьпе-
цпэўні, сьпэцыялісты, сьпэцыякарні, сьпэ-
цыялы, сьпэцабслуга... Якое слова! Памятаець, ра-
зумьне "сьпец"—сьпэцыяліст, асабліва надарані
Ліўна бліжы паказваў, іншыя тысячы ці тысячы майс-
тровых, якія сапраўды былі сьпэцыялістамі. А цяпер гэ-
тае слова—"сьпец"—мае асаблівы сэнс, усім нам
добра зразумелі. Тут самыя выдатныя карчы, якія
гатуюцца ў сьпэцыялах і праходзяць асабліваю ме-
дыцынскую праверку, лекі, якія маюць некалькі
ўпаковок ды некалькі подпісаў лекараў,—толькі
такія "правераныя" лекі і могуць быць прыменены.
Ды ці мала такіх "сьпец" у самых, здавалася б, не-
значных кроўзьях, выпішчаных сістэмаў?

Адначынак—і выграі любое месца на поўдні,
сьпэцыяла абавязкова знойдзецца. Астатні час дачы
пуставалі. Ёсьць і іншыя магчымасьці для адпачы-
нку, паколькі апача звычайнага летняга водпуску
існуе яшчэ адзін—зімовы—два тыдні. Ёсьць пудоў-
ныя спартыўныя збудаваньні, але толькі для сьпэ-
цыякарстаньня, напрыклад, на Вераб'ёвых гарах—кор-
ты, закрытыя ды адкрытыя, вялікі басейн, саўна.

Паэцыі персанальным самалётам. Ліццё ІЛ-
62 ці ТУ-134—у ім сакратар ЦК, кандыдат у члены
ці член Палітбюро. Адзін. Понач толькі некалькі
чалавекаў аховы, ды абслугоўваючы персанал.

Тут забавна тое, што нічога ім самым не на-
лежыць. Усё самае выдатнае, самае лепшае—дачы,
папкі, адгароджанае ад усіх мора—належныя сістэ-
ме. І яна як дала, так і адабраць можа. Ідэя, па-
сутнасьці сваёй, гэніяльная. Існуе нейкі чалавек
—Іваноў ці Пятроў, няважна,—расьце па службовае
лэсьвіцы, і сістэма выдае яму спачатку адзін уз-
ровень сьпэцадобротаў, узьняўся вышэй—ужо іншы, і
чым вышэй ён расьце, тым больш сьпэцыяльных рада-
сьцяў жыцьця зьяўляецца на яго. І вось Іваноў
прасякаецца думкаю, што ён асоба значная. Ёсьць
тое, аб чым іншыя толькі марыць, адпачывае там,
куды астатніх і да птогу не папускаюць. І не ра-
зумее дурны Іваноў, што не яго так адабраўчылі,
а месца, якое ён займае. І калі ён раптам ня бу-
дзе вераў ды праўдаю служыць сістэме, змагацца за
яе, на месцы Іванова зьявіцца Пятроў ці хто ўго-

дна інші. Нішто чалавеку ў гэтай сістэме не належыць. Сталі ўмудрыцца адначынь гэты механізм да такога дасканаласці, што нават жонкі яго памічынікаў не належылі ім самім, яны таксама належылі сістэме. І сістэма магла адабраць жонкаў, як адабрала ў Калініна, Молатава, ды яны нават шкунцы баяліся.

Цяпер, канешне, час змяніліся, але сутнасць засталася. Таксама нейкі шырокі асартымент дабротаў выдатноўваецца мейсцу, якое хтосьці займае, але на кожнае даброце, пачынаючы ад мяккага крэсла з короткім нумарным знакам ды заканчваючы дэфіцытнымі лекамі са штампкам Чарльвертага ўпраўлення, — пятачка сістэмы. Каб чалавек, які паранейшаму шрубка, не забываўся, каму на самай справе ўсё гэтае належыць.

3.

Але працігну свой аповяд аб ільготах. Пры кожным з сакратароў ЦК, члене ці кандыдаце ў члены Палітбюро існуе старшы групы аховы, ён жа даручэнец, арганізатар. Майго старшага, уважлівага чалавека, звалі Ёры Федаравіч. Адзін з асноўных яго абавязкаў як раз і заключаецца ў тым, каб арганізаваць выкананне любых просьбаў свайго ледзь быў не сказаў "папа", — свайго падначаленага.

Трэба новы кастом справіць — калі ласка: роўна ў прызначаны час у кабінете раздасца стук, кравец у пакоі абмярае цябе сантыметрам, на наступны дзень зазірне на прамерку, і — цудоўны кастом гатовы.

Есць неабходнасць у пацарунку для жонкі на 8 сакавіка. Таксама праблемаў няма: прынясуць каталог з цэлым наборам варыянтаў, які задаволяць любы, нават самы рафінаваны жаночы густ — выбры! Увогуле, да сем'і адносіны павялічыліся. Адвезці жонку на працу, з працы, цяпер на дачу, з дачы — для гэтых метаў служыць змацаваная "Волга" з кіроўцамі, якія працуюць пазыменна, і з прэстыжным нумарамі. "СІЛ", само сабою, належыць бацьку сямейства.

Забавна, што ўся гэтая цынічная па сутнасці свайго сістэма рантам дае збоі ў адносінах да рэальных галавы сямейнага клану. Напрыклад, калі ахова праводзіла інструктаж з жонкаю ды дзеці, яно запатрабавана, каб яны не давалі мне гародніну ды садавіну з базару, наколькі карчы могуць быць атручаныя. І калі дачка нябемела спытала, ці можна есці ім, ёй адказалі: "Вам можна, а яму немагчыма". Гэта значае: вы — трушчэся, а ён — савава...

Маскоўскія змянілі спытаныя, калі па вуліцах гораду, шастаючы шынамі, на влізліва думаліся і праносіліся ўрадавыя "СІЛ". Спытаныя не зь вялікае павялі да сянячых у машыне, а таму, што відэавішча гэтае сапраўды ўражальнае. "СІЛ" не паспеў яшчэ выехаць за браму, а ўжо па ўсёму марш-руду руху абвясціліся пасты "ДАІ". Усюды даецца зялёнае святло, машына імчыць без супынкаў, хутка, прыемна. Бачна, высокія партыйныя кіраўнікі забліліся, што існуюць такія разумныя, як "застор", святлафор ды чырвонае святло.

Членаў Палітбюро на ўсёму шляху машына суправаджае, "Волга". Калі на мой адрас наступіла некалькі папярэджанняў з пагрозамі, мне таксама вышлелі такую "Волгу". Я запатрабаваў, каб яе прыбралі, аднак атрымаў адказ, што пытанні маёй асобы — не мая кампетэнцыя. Так што нейкі час забіць мяне было зусім немагчыма. Наўкола была ахова. Не шчасце, хутка дадатковую ахову зьнялі. "СІЛ" побач са мною кругласутачна. Дзе б я ні знаходзіўся, машына са спецыяльнаю заўсёды тут жа. Калі прыехаў начаваць на дачу, кравец размяшчаецца ў спецыяльнае хаце, каб у любы момант можна было выехаць.

4.

Пра дачу — асобны аповяд. Да мяне яна належыла Гарбачову, ён пераехаў на іншую, зноў пабудаваную для яго.

Калі я пад'ехаў да дачы ў першы раз, ля ўваходу мяне сустраў старшы варты, ён пазнаёміў з абслугой — поварамі, пакаёўкамі, аховаю, садоўнікам і г.д. Затым пачаўся абход. Ужо звонку дача забіла сваім вялікімі памерамі. Увайшлі ў хату — хол метраў пяцьдзесят з камінам, мармур, паркет, кілімы, люстры, багатая мэбля. Ідзем далей. Адзін пакой, другі, трэці, чацьверты, у кожным —

каляровы тэлевізар, тут жа, на першым паверсе, вялікая вяртанда са шпальном століца, кніжка з бильярдам, у колькасці прыбравінаў ды ваннаў і заблытаўся, абедная зала з нежыварным сталом метраў дзевяць даўжыняю, за ім кухня, цолю камінат харчавання з падземнаю лядоўняю. Узьбіліся на другі паверх па прыступках шырокае лесвіцы. Зноў вялізны хол з камінам, зь яго выхад у саляры — сталіць шэзлонгі, крэслы-качалкі. Далей каўнат, спальня, яшчэ два пакоі незразумела для чаго, зноў прыбравіны, ванна. І ўсюды крыталі, стерадаўніа ды мадэрнавыя люстры, кілімы, дубовы паркет і ўсё такое іншае.

Калі мы закончылі абход, старшы аховы радасна спытаў: "Ну, як?". Я штосьці незразумелае прамармытаў. Сям'я ж была проста ашаломлена ды прычечана.

Больш за ўсё забіла безсэнсоўнасць усяго гэтага. Я зараз нават не кажу аб сацыяльнае справядлівасці, раслаенні грамадства, вялізнае розніцы ва ўзроўні жыцця. Гэта само сабою зразумела. Але вось так-вось навошта? Навошта спатрэбілася так абсурдна рэалізоўваць мару аб задавальненні ды ўласнае партыйна-наменклатурнае велічы? Такая колькасць пакояў, прыбравінаў ды тэлевізараў адначасова не патрэбна нікому, нават самому слаўтаму дзеячу сучаснасці.

А хто пложыць за ўсё гэтае? Пложыць Дзевятае ўпраўленне КДБ. Цікава, дарэчы, па якому вартыкулы сьпяваюцца гэтыя раскоды? Бараньба са шпіёнамі? Подкуп замежных грамадзянаў? Ці па больш рамантычнаму вартыкулу, напрыклад, касмічная разведка?..

Для правядзення адначынку таксама быў багаты выбар: Піпунда, Гагры, Крым, Валдай, іншыя месцы. Старшаму аховы выдавалі, калі не памылка, штосьці каля чатырох тысяч рублёў — гэта, так мовіць, на кішэнныя расходы. Гэта значыць заробак на волюк можна не траціць. На гэтых летніх дачах, у якіх тыя ж багачыне ды раскоша.

На мора падвозіць на машыне, хаця ад дачы да яго метраў дзевяць, ня болей. Я, канешне, кроціў сам, увогуле імкнуўся неяк ускалануцца, арганізаваў валебольныя каманды, мы з дачкою, майм палювінам ды кіроўцам гулялі супраць аховы, яны хітлыя малалы, магутныя, здаровыя, а мы ўсёроўна часта выйгравалі. Карацці, хоць неяк я імкнуўся ў гэты камуністычны дэстыляваны азгю унесці штосьці чалавечае, бурлівае ды запальнае, Трэба сумленна прызнаць — удалася мне гэта зь вялікаю цяжкасцю.

Машына я выкажу не бюспрэчнае меркаванне, аднак думал, пераудова не задукавала б нават пры ўсіх тых памылках у тактыцы, якія былі зроблены, калі б Гарбачоў асабіста змог пераламаць сябе ў пытаньнях спецабротаў. Калі б сам адмоўся ад зусім непатрэбных, але звыклых ды прыемных прывілеяў. Калі б не пачаў будаваць для сябе хату на Ленінскіх гарах, новую дачу пад Масквою, перабудоўваць яшчэ адну дачу ў Піпундзе, а затым узводзіць новую, суперсучасную, пад Форстам. І ў рэшце рэшт з павасам казаць на Звездзе народных дэпутатаў, што ў яго увогуле няма асабістае дачы. Як жа крывадушна гэта гучала, няўжо ён сам гэтага не разумеў? Усё магло б паісьці інакш, бо не была б страчана вера людзей ў абвешчаныя лідзунгі ды заклікі. Бязь веры немагчымы ніякія самыя сьветлыя, самыя чыстыя пераўтварэнні. А калі людзі ведаюць аб абуряючае сацыяльнае няроўнасці ды бачаць, што лідар нічога не працярмае, каб выправіць безпрэтэндэнтную экспрапрыяцыю дабротаў вышэйшаю партыйнаю вярхушкаю, выпарваюцца апошнія кропелькі веры.

Чаму Гарбачоў ня змог гэтага зрабіць? Мне здаецца, таму вноў ягонае ўнутрання якасці. Ён ледзь-ледзь прыгожа, багата, камбортна. Яму дапамагае ў гэтых адносінах ягонае жонка. Яна, на жаль, не заўважае, як уважліва ды прыдзірліва сочыць за ёю мільёны савецкіх людзей, асабліва жанчын. Ёй хочацца быць на вачах, гуляць прыкметную ролю ў жыцці краіны. Напэўна ў сытым, багатым, задаволеным грамадстве гэта было б ўспрынята нармальна ды натуральна, ды толькі ня ў нас, прынамсі, не зараз. Гэта таксама памылка Гарбачова: ён не адчувае реакцыі людзей.

Так, зрэшты, адкуль ён можа яе адчуваць, калі прамое ды зваротнае сувязі з народам у яго ня-

на. Дгонны сустрачы з працоўнымі — маскарад, ды і толькі: некалькі чалавек стаяць, размоўляюць з Гарбачовым, а вакол цэлы ланцуг абовы. А людзей гэтых, правяральных, якія адлюстроўваюць народ, на сьпецыяльных аўтобусах падвозілі. І заўсёды гэта — маналог. Яду штосьці кажуць, а што, ён ня чуе ды і чужы ня хоча, кажа штосьці сваё... Так, маюць нявольні.

А "ЗІД" для жонкі? А ініцыятыва Гарбачова падвясціць заробак складу Палітбюро? Людзі аб усём гэтым неяк даведваюцца, ськазаць нічога немагчыма. У мяне дачка на працы выцягвае па навалку мела на месяц, хапае зь няжасьцю. Калі жонка па дэбве, па тры гадзіны ходзіць па крама: ды ня можа купіць самага элементарнага, каб наварміць сьмяню, нават яна — спажываная, ураўнаважаная — пачынае пераважваць, перагаварваць, хвалювацца.

Канешне, нікуды нашая наменклатура не дзенецца, прыдзецца ёй і аддаваць сваё дачы, і адказваць перад людзьмі за тое, што чапляліся рукамі, нагамі ды зубамі за сваё даброты. Дык зараз ужо пачынаюць яны плаціць па рахунках за сваё наменклатурную веліч: правалы партійных ды савецкіх функцыянераў на выбарох — гэта якраз першы званочак. Яны вылушчаны ўжо зараз рабіць захады насустрач патрабаванням працоўных. Аднак уступкі робяцца з такою няжасьцю, з такім рыпан, ад дабротаў так ня хочацца адмаўляцца, што ў ход ідуць любыя хітрыкі, упрэтыкі да прамога ашуканства, абн толькі прагэс гэты прытармаціць.

Абвясціў нядаўна Рэжыю, што спыняецца выдача харчовых пайкаў, спецыяльная крама на вуліцы Граноўскага зачыненая. Сябраўды, зачыненая, аднак пайкі як выдаваліся, так і выдаюцца, толькі цяпер іх размеркавалі па сталах замоваў. Усё засталася па-старому. Нясучы кіроўцы партійных ды савецкіх кіраўнікоў, міністраў, акадэмікаў, галоўных рэдактараў газэтаў, іншых вялікіх начальнікаў сеткі, нагружаныя прысмакам, складваюць у багажнікі чорных аўтамабіляў ды адвозяць у хатны да сваіх шэраў.

Я пачу гэтыя райкі, ня ведаючы вынікаў працы камісіі на незаслужаныя прывілея ды ільготаў. Ня ведаю, што рашыць другі Зьезд народных дэпутатаў, разглядаючы гэтыя пытанні. Аднак думаю, больш такое бессаромнасьці ня будзе. Мы адцізем, і, спадзяюся, назаўсёды ад кастава-наменклатурнага спосабу размеркаваньня дабротаў да цывілізаванага, дзе адзінай меркаю ўсіх матэрыяльных каштоўнасьцяў будзе зароблены рубель. Вельмі спадзяюся на гэтае.

Калі за сьпінаю пра мяне кажуць, што адмовіўся ад усіх прывілеяў — дачаў, пайкаў, спецыялізаваных ды і іншага — дзеля папулярнасьці, каб падгуляць пачувальнаму натоўпу, які прагне ураўнаважаным ды патрабуе, каб усе жылі аднолькава блага, я на гэтыя словы не звяртаю ўвагі ды не крыўдую. Зразумела, хто іх кажа ды і навошта. Аднак вольны людзі зусім іншыя — мае сябры, сязэнькі, тыя, хто добра да мяне адносіцца, — яны такоама часам, аса-

бліва калі ўзьнікае канкрэтная сітуацыя, пакуль, напрыклад: навошта вам аднаго адмаўляцца ад Чашьвертага ўпраўленьня? Дзе цяпер ледзі здабываць /а я ў гэты момант якраз прастудзіўся/, нічога няма: ні антыбіётыкаў, ні простага амальгіну, ні аскарбіну?

Альбо вось зусім зьвязаная сітуацыя. Летам, калі ішла сесьця, я пісаў гэтую кніжку ўраўнаважаным: то ўночку, прышоўшы з пасаджаньня, то па нядзелках, увогуле, часу для нармальнага, паўнагоннага працы не хапала. У ліпені былі абвешчаныя вакацыі для дэпутатаў, і я рашыў упрэтыкі заняць укапсам. У кабінце гэта, натуральна, зрабіць немагчыма — мільён праблемаў, дома — таксама, ад звяноку не ўцячы, і я рашыў на пару тыдняў пераехаць дачу пад Масквою, там ужо мяне ніхто ня знойдзе. І тут вымаўляецца, што ў ліпені наняць дачу нельга, гэта можна зрабіць ранейшае вясною. Пачынаюцца сутаргавыя пошукі ўжо ня дачы, а любое маленькае хатнікі, дзе можна адасобіцца. Вакацыі кароткія, дарагая кожная хвіліна. Тады я шмат наслухаўся папрокаў — вось, вы са сваёю справядлівасьцю сапьяльнаю і атрымалі па заслугах, нельга было ад дзяржаўнае дачы адмаўляцца, бо працаваць няма дзе, кніжку ё напісалі, потым і адмаўляцца колькі пакадалі... У рэшце рэшт, катку мы ўсё ж знайшлі. Галоўная вартасьць, што вельмі далёка ад Масквы, калі двухсот кіламетраў. Прырода, вядома, выдатная — птушкі, лес, грыбы. А што тычыцца ўсіх астатніх зручнасьцяў — яны на двары. Вось у такіх натуральных, жывых умовах нараджалася гэтая кніжка.

Аднак, зрэшты, я адхіліўся. І так, размова аб прывілеях. Безумоўна, хочацца есьці смачную здаровую ежу, хочацца, каб лекарны да цябе былі лагодныя ды уважлівыя, хочацца адпачываць на выдатных пляжах і гэтак цалей. І палком натуральна, адлюстравіцца ад усёго гэтага, мая сьмяня тут жа сутыкнулася з мноствам праблемаў, дакладна такіх жа, якія ўзьнікаюць у мільёнах савецкіх сем'яў.

Увогуле, жывь, як жыва ўвесь цывілізаваны свет, вельмі хочацца. І таму ніколі не зразумею Гарбачова, які, я ўжо пісаў аб гэтым, на Зьездзе генаральна заявіў, што ў яго няма асабістае дачы. Чым тут ганарыцца, чаму радавацца? Блага, што няма. Павінна быць у Генеральнага сакратара асабістая дача, пабудаваная на грошы, заробленыя асабістае працаю, як у рабочага, псыменьніка, інжынера, настаўніка... Але асабіста-дзяржаўная — гэта для што лепш.

А пакуль гэтага няма, пакуль мы жывем так бедна ды ўбога, я не магу есьці осятрыну ды заядаць яе чорнаю крою, не магу ігнаць на машыне, мінуточы сьветлафоры ды аўтамабілі, што шарахаюцца ўбок, не магу глытаць імпартаваныя суперлекі, ведаючы, што ў суседкі няма асытрыну для дзіцяці. Таму што сорамна.

БАРЫС ЕЛЬЦЫН.
"ТАЙНЫ КРЕМЛЕВСКОГО ДВОРА",
Ж1, 1990.

ВЫЗНАЧЫ СЯБЕ

Шмат апошнім часам сказана пра зьнішчэньне помнікаў нашай гістарычнага мінутага. Яшчэ зусім нядаўна руйнаваліся культавыя будынкы, скульптурныя ды архітэктурныя групы, гарадзкія, масавыя захаваныя. Радасна ўсьведамляць, што сучасныя гэта зразумелі памілі бацькоў нашых. Аднак радасьць гэта ня надта шмат карысьці нясе таму, што ўжо разбурана, ператворана ў складскія памяшканьні, ды і гэта зараз без належнага догляду. Не спыняемся пакуль мы аднаўляць загубленае прамалікам зусім неадпаведнаму.

Ня лепшы лёс напаткаў і мову беларускую. Шкумталі яе як капеці верныя сталінскія служкі-флэблягі, аон толькі была больш падобнаю на расейскую. І ўжо ў перыяд завяршэньня будаўніцтва "развiтoгo сoцiалiзмa" зусiм забiлi яе. Яшчэ б адзiн крок, і адна з самабытных моў сьвету лягла б у труну. Ды, на шчасьце, зноў на перыферыі хлопцы ды дзюкі, дзюцькі ды дзюкі, якім балюча рэзала сэрца слова нямялае ды чужое. Паўсталі сьцяной яны супроць сьвiньнянiя Сoцiэму, прымусiлi грамaдзкaсьцi звярнуць увагу на стан галоўнага скарбу Беларусіны. Аб'яўлена мова дзяржаўная. Толькі ці надта кинулася кіруючая верхушка выконваць Закон аб мовах на Беларусі? Ды як чаралака ў пагоню за сьмерцю!

Апошнім дзесцігодзьдзям цывілізацыя разгарнула рашучы на-

СВЯТАЯ МЕСА У КАСЬЦЕЛІ

16 ліпеня гэтага году ў касьцёле Святога Казіміра адбылася Святая Меса, удзел у якое ўзялі хрысьціяне-каталікі гораду Лепеля ды раёну — усяго каля 100 чалавек. Памаліцца прыйшлі стадыя ды маладыя мужчыны ды жанчыны, былі і зь дзецьмі. Службу праводзіў святар з Польшчы — ксьмндэ Станіслаў Тофіль, якога суправаджала ў якасьці перакладчыцы выкладчыца багаслоўскіх навук у навучальных установах гораду Вільні Ідэвiгa Шчучкo. Паколькі будынак касьцёла, а дакладней — яго руіны, яшчэ не перададзены каталіцкае ашчыне згодна рашэньня гарыканкаму, Святая Меса праходзіла ў дапаможным памяшканьні касьцёлу, дзе пакуль разьмешчана кантора энергетыкаў.

ступ на природу. Прырода паўсюдна ляс, над вышнім торфарао-
рацтвам ды асушэння сыграюцца з твару зямлі заліўныя дугі, жу-
равінавыя балоты — незаменыя прыродныя регулявалікі ваданос-
ных гарызонтаў. Перарабляюцца ў каналы альбо цэлікам забываюцца
рэкты. Калісьці крышталіна чыстыя ваёжныя катлавіны ператвараюцца
ў зборнікі тэплавой жывы, а ўгноеная водная расытнасць су-
цэльным тоўстым дываном засыцлае раней блакітна зхатлівыя па-
верхні.

У пагоні за слаўным Валам топчаша прыродакоўнае заканада-
ўства. Берегі рэк узрываюцца да самае стромы — праісціт немаг-
чыма. Над каналамі, рэкамі ды ваёрамі рассыпаюць тукт ды ядаў-
мкіты зь верталётаў ды самалётаў — дзе ж тут жыць якой рыбе ды
пчолам з чмялямі. Вяскаюць уздоўжарожную расытнасць, а на
яе мейсцы ды самога асфальту высяваюць сельгаскультуры, якія по-
тым інтэнсіўна аздобліваюцца канцэрагеннымі рэчывамі з выхлясных
трубаў аўтамабільных рухавікоў — ці варта пасыла гэтага здзіў-
ляцца, што ў краіне жадлівым тэмпам нарастае колькасць рака-
вых захворванняў.

Ці што самае цікавае — нікому зь кіруючых колаў справы няма
да ўсяго гэтага. Ва ўсякім выпадку так здаецца. Бо чаму тады не
дзівіцца злучэння значныя хтосьці ў адноснах да прыроды?

Так, той-сёй атрымлівае нейкі штраф. Аднак мер не прымае,
паколькі ведае, што паўторна яго за адно ды тое ж не пакараюць.
Ды і штраф тыя прамой наводкай бягуць у саюзны бюджэт.

А экалагічная катастрофа, між іншым, метанакравана наблі-
жаецца. Яна ўжо амагла цэлыя рэгіёны краіны, як ракавая пухлі-
на распаўсюдзіла свае сьмяротныя шчупальцы па Беларусі. Сячы ўх
траба не шкадуць, тэрмінова, штоквільна. Цінамі ня жыць на гэ-
тым сьвеце дзецім дзяцей нашых.

Ахоўваць прыроду ў раёне заклякана раённая інспекцыя па ахо-
ве прыроды. Толькі яе нешматлікаму штату з сумніцельнымі паўна-
моцтвамі ня ўправіцца з нахабнымі гаспадарнікам, абіякавым
грамадзянам. Дзеля выканання плянаў, асабістай выгоды яны ня
спыняюцца ні перад якой забаронай.

Увесь народ павінен паўстаць на абарону гаротнай прыроды-ма-
тухны. Толькі тады мы зможам захаваць яе ў сёньнішнім параненым
выглядзе для нашчадкаў сватк.

Дык вось. Каб нейкім чынам спыніць разбуральныя працэсы ў
гістарычным, экалагічным ды духоўным жыцці, кожны грамадзянін
Бацькаўшчыны павінен вызначыць, якім чынам ён зможа паўплываць
на скарачэнне шляху да нашага нацыянальнага Адраджэння. Вядома,
сам-на-сам нічога ня зробіш. Трэба абавязкова згуртавацца ды ра-
зам, грамадою, рушыць у наступ на аскабакі нашага чорнага міну-
лага. Толькі вось да каго далучыцца? За кім пайсьці?

Ды хопь за кім, хто нясе да людзей праўду, супроць каго паў-
стаюць верныя імперскія службы камуністычнага таталітарнага режы-
му. А такіх згуртаванняў, якія не да снадобы сучасны партыйным
царкам, на Беларусі шмат. Маюць на ўвазе новыя палітычныя партыі.
Пералічым тыя, аб якіх паведамлялі ороці масавыя інфармацыі. Пар-
тыя Незалежнасці Беларусі, Беларуска-Дэмакратычная
Партыя, Нацыянальна-Дэмакратычная Партыя Беларусі, Беларуска-
Дэмакратычная Партыя, Рэспубліканская Партыя Беларусі, Беларуска-
Экалагічная Партыя, Беларуска-Сацыял-Дэмакратычная Партыя.

Сапраўды, цяжка разабрацца ў такое колькасці палітычных па-
ртыяў. Усе яны, апроч камуністычнае, маюць дэмакратычны харак-
тар ды кірункі, ставяць сваё мэтае палітычныя жыцця беларусь-
кага народу. Ці ўсё ж самую справядліваю зь іх, самую бескарэспэ-
ктыўна ды самую дабрую аб Бацькаўшчыне ды яе нароцце лічым Нацыяна-
льна-Дэмакратычную Партыю Беларусі. Яе праграмыя дакуманты мы
зьяшчалі ў мінулым нумары "Пагоні". Уступайце ж у шэрагі НДПБ!
За даведкамі звяртайцеся ў нашу редакцыю.

Ну, а калі вас увогуле паложае слова "партыя", дык ідзіце ў
Беларускі Народны Фронт. Ён якраз і ёсьць згуртаваньне ўсіх дэма-
кратычных плянаў, рухаў ды партыяў на Беларусі.

Плёмнае вам барацьбы за Адраджэнне Беларускае Незалежнае
Дзяржавы!

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!!!

ПА ШЛЯХУ ПРАКАЎ

Багатай была калісьці прырода Віцебшчыны ды Меншчыны. Боль-
шую частку іх тэрыторыі займалі густыя кваёвыя лясы. Стромкія
карабельныя сосны ды яліны вабілі да сябе мары тагачасных гаспа-
дарнікаў. Аднак скарыстаць іх на драўніну ды будматэрыялы не ат-
рымлівалася з-за адсутнасці шляхоў зносін. Ці вось над канец 18
стагодзьдзя цар Павел І аддае загад аб будаўніцтве Бярэзінскай
воднай сістэмы. Прызначэнне яе — злучыць рэку Бярэзінку з Захо-
днюю Дзвіною, а значыць, і моры Чорнае з Балтыйскім. Работы па-
чынаюцца ў 1797 годзе.

Цяжка цяпер вызначыць, колькі тысячаў ці дзесяткаў тысячаў
прыгонных рук рыліўкамі ды настлкіамі выканалі каласальны аб'ём
работ. Уздоўж ракі Сергуч/на мяісцоваму — Бузынка/ ад Бярэзны
да болы роўнага рэчышча быў пракапаны дзесяткі кіламетравы спрам-
ляльны Сергучскі канал. Пасыла яго злучэння з Сергучам, водны
шлях павінен быў праходзіць па раце праз возера Манец да возера
Пляўна. У гэтым мейсцы знаходзіўся найбольш кароткі водападзел

ПРАЦЯГ НА БАЧЫНЕ Б

Каталікі абрад вернікаў пра-
шчы ва ўрачыстае абстаўненне. Па-
кой бы абстаўлены абразамі, гарэ-
лі свечкі, уся зала аблівала на
польскае мове сьвятых пасыні, зь
вялікаю прамоваю—кізаньню да вер-
нікаў выступіў ксёндз Станіслаў.

Прысутныя выказалі сьвятару
сардэчную ўдзячнасць за правадзе-
ную службу ды пакадзі, каб яна
праводзілася ў Лепалі рэгулярна.
Апрача таго вернікі прасілі, каб
ксёндз пераз капітулу дамогся пры-
значэння ў Лепаль пастаяннага слу-
жыцеля касцёла ды хутчэйшага раю-
нту і вяртаньня вернікам іх храму.

Затым ксёндз пан Станіслаў аг-
ледзеў будынак касцёлу, выказаў
свае меркаваньні, што ды як рабіць,
каб хутчэй каталікі займелі свае
законныя правы праводзіць багаслу-
жэньні ў нармальвых умовах.

Ураканьні аб наведваньні ды
аглядзе касцёлу пан Станіслаў вы-
казаў пісьмова ў нататках, якія мы
зьяшчаем безь змяненняў.

СЛОВА-КСЯНДЗУ

На Беларусі я прыехаў першы
раз і на мінулым тыдні разам з біс-
купам Тадэвушам Кандрусевічам удзе-
льнічаў ва ўрачыстасяных перадачы
касцёлаў каталікам у Мазыры, Гом-
лі, Бабруйску ды Магілёве. У нядзе-
лю, 15 ліпеня, спаткаўся зь верніка-
мі зь Мікалаева Шумілінскага раёну,
дзе на могілках адбылася імша, хры-
сьціў дзяцей, спавядаў. Было шмат
людзей, якія з задавальненнем ка-
рысталіся мамі паслугамі. Калісьці
іх касцёл, імяністая пад ключ,
быў спалены. Невыразна выглядае з-
за ракі Ула другі бераг з разбурэ-
нымі сьценамі касцёла ды царквы.
Мясцовы люд з запалам узяўся за
ўзьявдзеньне капліны.

З самага ранку 16 ліпеня пры-
быў у Лепель. Ужо на вакзале зары-
ентаваўся, што ў сьвядомасці люд-
зкое касцёл не існуе: таксовец,
жыкар гораду, кінуў, што касцёлу
тут няма ды і не было. Але "Энэрга-
зонт" паказаў адразу. Калі я вні-
шаў з таксоўкі, сярэд дрэў ды за-
расьнікаў на вуліцы Дзяржынскага
ў вочы кінуліся няясныя рысы ката-
ліцкага касцёлу. Пры ўсіх навед-
ваньні парафіяў мае крокі кіруюцца
да сьвятнігі. Ці ў гэты касцёл,
хопь зьнішчаны, я зайшоў. На дзё-
вярох—вялізны замок. Праз вялі-
кую шчыліну нябачна нічога, што б
нагадвала характар культавага бу-
дынку. На першым пляне нібы зава-
рожаны цмок нерухома мкнуўся да
выхаду стары 311.

Мясцовыя каталікі хутка зна-
шлі гаспадара разваліны, які ада-
мкнуў пашкодзаны дзверы, і мы
ўвайшлі ў касцёл, праціскаючыся
каля машыны. У глыбіні было звале-
нае рознае абсталяваньне энэргага-
спадаркі. Толькі скляпеньні ды фі-
ляры нагадвалі, што тут знаходзі-
лася мейсца малітвы. Праз разбурэ-
ны дах вада на сьценях намалывала
фантастычныя падцікі. Паміж філя-
рамі пастаўлены сьценні і тут жа-
трансфарматар. Бакавыя памяшкань-
ні для хору перабудавалі ды абста-
лявалі пад захоўваньне гншае энэ-
гаапаратуры. Тынкаўка кавалкам
паадвальвалася. Мейсцамі цудам
ПРАЦЯГ НА БАЧЫНЕ Б

басейну Чорнага ды Балтыйскага мора. Аднак возера Плаўна басейна Чорнага мора ды возера Бярэзга басейна Балтыйскага мора раздзяліла 3 кіламетраў багністых балот ды непраходных гущароў. Загрузалі і тут сякеры прыгоннікаў, замільгалі адпаліраваныя да бліску рудзікі... З Плаўна ў Бярэзгу хінула воды па злучальным Бярэзнінскім канале.

З возера Бярэзга выцякала балотная рака Бярэзга. Аднак рэчышча не ад вёскі Верабкі да упаданьня ў раку Эсу было надта зьвітлістым... Нараткаеца двухшляховайкіламетровы Верабскі канал. Далей шлях баржаў ды плытоў меркаваўся па рацэ Эсе, возеры Лепельскаму, рацэ Уле ў Заходнюю Дзвьгну. Кароткія спрамляльныя каналы былі пабудаваны ў вусьці Эсы ды за Чашнікам на Уле. Даўжыня каналаў 24 кіламетраў. Пракапана злучальных ды абводных шлях баржаў з драўнянай працаў зь Бярэзны ў Заходнюю Дзвьгну ў 1805 годзе.

Не адно чалавечае жыццё забрала нялёгкая праца на будаўніцтве сістэмы. Аднак цэлыя паселішчы выратавала ад галоднай смерці функцыянаваньне воднага шляху, бо ў тысячаў беззямельных сялянцаў зьвітуся адносна стабільны заробак. Сем'ямі жыхары навакольных вёсак нарыхтоўвалі ды сьцягвалі да ракаў драўняны зьмяк, стоячы па поёе ў сьцюдзёнай вадзе, вязалі плыты вясною, чаплялі іх да баржаў. Толькі не самаходныя былі на той час баржы...

Бурлікамт рабілася дрывасекі. Запрагаліся ў ляжкі ды пад сьпякотнымі сонечнымі промямі, прахлянымі дажджамі ды халоднымі вятрам, па бойкіх дамбах каналаў ды топкіх берагах ракаў цягнулі супроць плыні баржы з плытам да вытоку Бярэзнінскага канала. Далей спадарожная плынь рабілася сьцюдзёнай плытагонаў.

Здаралася, што ў сьпякотнае лета мяцела Ула, і вымушанае падарожжа сьпянялася да наступнае вясны. І ўжо толькі ў Рызе дрэва-нарыхтоўшчыкі атрымлівалі разьлік за сваю працу.

Нядоўга пратсавала Бярэзнінская водная сістэма. "У канцы 19 стагоддзя з-за канкурэнцыі чыгунак, празьмернай высечкі лясоў, абмяленьня ракаў ды вазераў сістэма страціла гаспадарчае значэньне. Гідраэагэаграфічны збудаваньні разбурыліся". Так паведамляе "Энцыклапедыя прыроды Беларусі". Я ж хачу ўнесці тая-сія карэктывы ў апошні сказ энцыклапедычных зьвестак аб старажытнім шляху.

На сам разбурыліся шлозы. Яшчэ на мяжы пятнацятых ды шаснаццаціх гадоў нашага стагоддзя моцныя збудаваньні з таўжэнага каменю пераправалі зь берага на бераг. Стаяць бы ім непаважна дакуль /штоўніца амаль не гнэ іт ў вадзе, іт ў зьмлі, іт у вятры, ды скванісць людская за які год раўняла лёс старажытнік шлозаў. Агледзеліся мяйснвыя механізатары, што вароты гідрабудаваньняў працуюць на вядзных бронзавых шарнірах. Вядатнае другаснае сьправа! І сотым конскім сілаў зараўт ад пераправаў трактарныя рухавікі. І заатрачалі камінівай цьвёрдасці шлозы. І задаволеныя пачалі рукі штатныя нарыхтоўшчыкі — плян па каліровых металах будзе виканані...

Ушчэнт разбурылі шлозы. Толькі рэшткі палікоўжаных зрубаў яшчэ доўга будуць напамінаць людзям аб той варварскай эпосе адатнасці пачуцьці сьвятасці ў людзкіх сэрцах.

Толькі на Бярэзнінскім канале агледзеліся, што пасьцяжаліся бурны старое — панесла ятс вызваленая плынь воды запаведнага возера Плаўна ў Балтыйскае мора. Зьмялеў невялікі вадаём, гнуць пачаў. Кінуліся ратаваць небараку ахоўнікі прыроды. У вёскі Валова Гара, непадалёк ад вытоку канала, пабудавалі яны цэвэ плаціны сучаснай канструкцыі. Затрыманая плынь зноў напоўніла Плаўна, а заадно і штучнае рэчышча пачаў новым гідрабудаваньнямі. Бытую веліч набыў працаўнік. Ды нядоўга цешуся ён сваім адражэньнем.

Некалькі год назад у паводку перапоўніўся Плаўна воды накінуліся на першую плаціну, разбурылі яе жалезныя запоры, бетанаваную аснову ды пачалі на Балтыку. Зноў над возерам навясла небяспека. І зноў ринуліся ратаваць вадаём праотнікі Бярэзнінскага запаведніка. Ды толькі сумніпельны шлях выбралі на гэты раз — на скорую руку перагаралі дзвьгма пясчанымі дамбамі выток Бярэзнінскага канала. Возера адраджэлася. Канал загинуў.

Іхто шпэр не заюча выдаткоўваць сродкі на будаўніцтва плаціны замест дамбаў. Іхкога не хвалюе, што жыхары Валовай Гары ператварылі накілены бераг Бярэзнінскага ды Верабскага каналаў у сьметнікі бытавых адходаў. Тым больш не зьвяртаюць людзі ўвагу на паваленныя дрэвы, што забарыкавалі оучаснае квлае рэчышча канала Сергучскага. Паступова забываюць аматары-рыбаловы і на бытую веліч павольнай Бярэзгы, палову якой у шаснаццаціх гадох торфараспрацоўшчыкі ператварылі ў сучасную канаву.

Зьніклі колгоў па-кавачынаму багатыя рыбныя запасы ўсіх зьвешаньняў Бярэзнінскай воднай сістэмы. Амаль нэфасна паваліліся гідраэагэаграфічныя бярэзнінцы, што сватамі разгалінаванымі каронішчамі мацавалі дамбы ўздоўж каналаў. Дажылі, вясновыя воды ды плынь безперашкодна разбурылі іх у пьматкіх мейсцах. Там-сям сьпяняліся бульдзэрыоты дапамагалі стаяць, будуючы зручныя броды для прамасьленай тэаікі.

Тэрмінова, неадкладна треба ратаваць нястомных працаўнікоў, волатаў, прыгаўноў — Сергучскі, Бярэзнінскі ды Верабскі каналы.

Працяг на вачыне

закаваліся сьляды дрэсак, закапелі дымам. Унутры касьмёл выгладу былі пасьля пабоішча. Здаралася, што сьпяны плачуць ад болю: дождж ды сьнег пакавалі пеглу на іх праз ваконны праём ды дзёркі ў даху, сьпячыяльна "пабудаваньня" сучаснымі "гаспадарамі" для ацводу дыму. Шматгадовыя бярэзы на даху сьведчаць, што эксплуатацыйнікі будынку не былі зацікаўлены ў яго захаваньні ды не сьвядома працўлялі кашчунства ня толькі да сьвятлы, ала і да каштоўнага помніку архітэктурны.

З хаты, якая побач з храмам ды раней наляжыла парафіі, вышлі жанчыны ды мужчыны з абразом Маткі Боокае, хлебам-солью вітаюць каталіцкага коянца. За імі стаіць вялікі гурт хрысьціянаў. Многія зь іх упершыню убачылі сьвятара-каталіка.

Пасьля споведаў была імша. Сьлёзы прысутных тлумачаць, што перахлылі яны за гады "усенароднага" прыгусовага бязьвер'я. І мне ад душы было шкада іх. Бачна, што гэты народ у мінутым быў пазаўлены ўсіх чалавечых каштоўнасьцяў, маральна абкрадзены ды зьніважаны як і гэты касьмёл. Пад час разьвітання мне казалі: "Камі ласка, прыезджайце да нас яшчэ, бо ўсе мы прагнема Бога".

Доўга слухаў я гісторыю ба-рашён вернікаў за вяртаньне ім касьмёлу. Пачала гэта так, як у сучаснае малодзёнае песьні: "Аддаўце нам Бога". Каталікі маюць намер, што будуць выслужыць іх прасьбам ды ім вернуць касьмёл, прыгодны для маленькіх. А самі яны доўгія зашчы, дапамагалі ў аднаўленьні касьмёлу. І яны ж усім кажуць, што ім треба баяцца касьмёлу, коянцаў. І тыя, і тыя нясуць толькі любоў да Бога і любоў да людзей ды павучаюць, як жыць у іх ды згодзе.

Каталікі будуць удзячныя раўнымі ўладам за хутчэйшае астаноўчае вырашэньне гэтага пытаньня. Іны загадаў цяжкую ўсім людзям добрае волі, якія дапамогуць вярнуць вернікам іхноў сьвятлію—касьмёл сьвятота Казміра.

КІСЕНДЗ СТАНІСЛАЎ

ЯК НЯДАЎНА «ВЫЛУЧАЛІ»

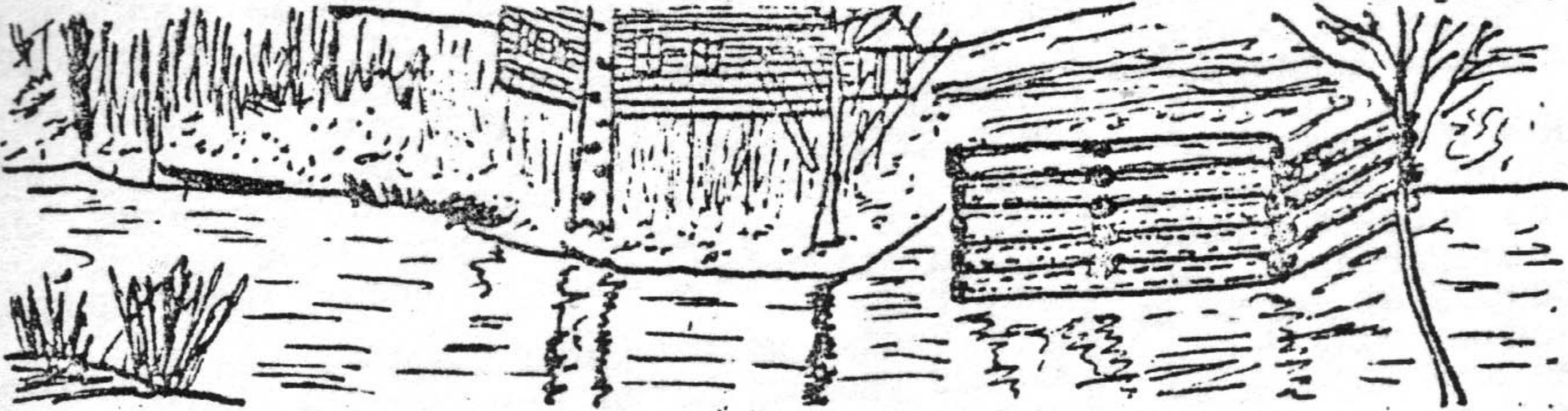
Пад час апошніх выбараў яшчэ ня быў зьвольнены з экскавата-рамоннага заводу. Як старшыню пажхаму, мяне запрасілі ў кабінет да дырэктара. Там ужо сядзелі некалькіх пахоў, сакратар пажхаму Валеры Паўс, інструктар райкаму партыі, ды сам дырэктар заводу Валеры Плёко.

Слова бярэ "галоўні" камуніст заводу Валеры Паўс ды заўляе прыслаліна наступнае: мы тут параліліся і рашылі прапанаваць кандыдатам ў дэпутаты гарсавету дырэктара Валерыя Плёко ды майстра Сяргея Касьмёлчыку, а ў аблсавет — зварычыка Пятру Шкавіча. Далей нам канкрэтна прапанаўвалася паразмаўляць зь людзьмі, као тыя падтрымаюць трох заводцаў-кандыдатаў.

Так адбылося "вылучэньне" кандыдатаў. Таму і не абраныя на выбарах шакоўны спадары Валеры зь Пётра, што і ўважылі нас за іх працяг на вачыне

Для гэтага неабходна набыць у дзельцаў "Пягоня" машыны, механізм умяшчэння драбін — ня надта шмат грошай" пойдзе на гідра-тэхнічныя работы. Затое Беларусь атрымае ня толькі выдаткі ад рэстаўрацыі помніка гідра-тэхнічнага будаўніцтва 18-19 стагоддзям, але і цудоўныя месцы для ашпачынку, экакурсіі, турыстычкіх маршрутаў. Крайвідаў, прыгажэйшых за туюшыя, бадай нідзе ня знойдзеш.

Ужо логічна сёння неабходна адшукань выдаткі на ўтрыманьне штатнай адзінкі вартуныка сістэмы. Ды ня дзела-констанера па-

садзіць на гэтую пасадку, а знайсці чалавека, сапраўды апантанага ідэяй адраджэння помніка нашае мінулыяны.

УЛАДЗІМЕР ШУКЕВІЧ

Саветы "група таварышчу", а не сам народ.

А зусім не хачу гэтым намі-лічкім аповядань кінупь цень на сумленне апаратчык вылучэнняў. Душу толькі звярнуць увагу на тое, што праваліліся гэтыя людзі менавіта таму, што былі стаўлені-камі апарату, а не народнымі вы-лучэнцамі.

Калі ж мы набыліся дэмакра-ты? Калі развучыліся дыктаваць? Няўжо склад Вярхоўнага Савету Бе-ларусі ды ход яго сесіі не рас-пашчаць вочы людзей, каб убачыць, хто ёсць хто? Няўжо праз 4 з па-доваю гады мы зноў прагаласуем за далейшае загубленне Бяльшчыны, калі да таго часу яна зусім не разваліцца?

АЛЕСЬ ДУДО,
БЕСПРАЦОУНЫ.

У САЦЫЯЛІЗМЕ ЯК У САЦЫЯЛІЗМЕ

Нашая газета — не апошняя інстанцыя. Нават па-ўплываць нейкім чынам на забаракрачаныя рэагаваньні вандэлістаў яна ня можа. Не абавязаны яны пакуль рэагавань на крытыку, што гучыць з бачынаў не ар-мальных незалежных прэсы. (Усё ж да нас звярта-юцца людзі са сваімі крыўдамі ды нягодамі. Тлумачылі, што наўрад ці данаючам ім змагацца з капэ-сэсаўскімі злачынствамі: надта цяжкія яны, надта ўплывовыя партыйныя тузі іх чынаць. Аднак не зда-юцца нашым наведвальнікі. Просьба адзінога: мар-альнае падтрымань на бачынах "Пагоня". "Людзі ж па-чытаюць! Няхай праўду ведаюць!")

Такія звароты да нас зрабіліся ўжо амаль што штатна: ідуць ды ідуць людзі з аднолькава пр-сёбаю. Адных пераконваем у большае дзейнасць выступу з дадзенымі пытаннямі на мітынгі ці на ба-чынах афіцыйнае прэсы, іншым увогуле адмаўляем друкавань набалелае, бо распаведзенае шмат ці зу-сім немагчыма правесці. А вось сьлесару з эка-намаўрамантнага заводу Алесю Дудо адмовіць не змаглі — вельмі ўжо невяржэўна жваўна ад барак-рацаў, а цяпер яшчэ і звольніць з заводу прама-жынь. Таму і падаем яго апавяд у тым жанры, які пачулі ад яго.

Лічы ў сярэдзіне васьмідзсятых крадаваў ма-страв на тым участку, дзе сьлесары Алесь, Вале-ры Крыжкі і моўчкі, патаемна ад пачатковых, атрымліваю грошы за працу на пад'ёмніку, хоць кі-равалі тэхнікам Усёю брыгадаю без яго ўдзелу. У выніку за 2 гады ды 1 месяц зь дзяржаўнае ў вале-рыеву кішэню перавандравала 300 рублёў. Пасля вы-лучэння гэтых магнацьяў рабочымі, Дудо звярта-ецца да дырэктара заводу. У курсе справы — парт-кам, пракам. Рэагаваньня ніякага. Прыпіскі Крыж-кі працягвае ўжо за іншую фіктыўную дзейнасць. За люты — сакавік 1988 году яны оклалі некаторым членам брыгады ды самому майстру каля 600 рублёў. Адразу зазначым, што магчыма сьць падобных магна-цьяў на ЭРЗ Алесь Дудо звязвае зь сямейнасць на пра-дпрыемстве — жонка Валерыя Соб'я займае пасадку начальніка аддзела працы ды заробку, а жонка ўдзельніца прыпісав зваршчыка брыгады Мікіты Па-малеікі прапавала там жа наміроўшчынаю.

Дудо не суакоіваецца. Несправядліва сьць гр-зе сумленнае сэрца. Звяртаецца ён у раённую пра-кратуру вусна, потым піша дзэве афіцыйныя заявы. Прыпіскі сьпяваюцца — напалохаліся прыпішчыкі. Май-стра Валерыя Крыжкіга сьпешнымі парадкам пераво-дзяць старшым майстрам у іншы цэх.

У 1983 ды 89 гадох /а пачалася гісторыя з прыпіскамі ў 87-м/ заявамі займаўся Лепельскі АБС. Яго супрацоўнікі сваю справу зрабілі ды пе-радалі яе ў пракуратуру.

Супроць Крыжкіга была ўзбуджана кримінальная справа. У сьведкі трапілі і тыя, хто на справе кі-вінен быў заняць месца падсьледчага. Супрацоўні-кі пракуратуры паведамляюць спадару Алесю, што сьляду злачынства ў дзейных майстра няма. Усё заціхае.

Тады Алесь Дудо звяртаецца ў пракуратуру ро-судобкі. Адтуль па традыцы заяву спускаюць аб-ласнаму пракурору, той паведамляе сьлесару, што справаю займаецца лепельскі пракурор, ды кола за-мыкаецца.

А Дудо тым часам рашылі скараціць з заводу. Ніно і ня дзіўна — няўгодны ён чалавек для началь-ства. Ну калы, скажыце, спадабаецца, калі не кі-там шаранговы сьлесар сьмела паведамляе камісіі па бараньбе з п'янствам, што старшы майстар Вале-ры Крыжкі п'яны на працы. І тут такома меры не прымаюцца.

Вось якая дзіўная гісторыя. Праўда, тыповая, бо ўсе сачылістычныя пра-дпрыемствы расклаліся падобным чынам. Незразумела толькі, чаму галоўныя праваахоўнікі — пракуроры ўсіх рангаў — не прыят-ваюць да адказнасці вінаватых за прыпіскі, а за-адно й за валакіту? Цікава, ці ўступіцца яны, калі спадар Алесь будзе звольнены з працы? Наўрад ці, бо на баку падобных парушальнікаў — капэсэса-ўская імперская ідэялёгія. А пракуроры служаць ёй!

ПАСТСКРЫПТУМ. Калі ўжо матэрыял быў падрых-таваны да друку, стала вядома, што сьлесара Але-оя Дудо звольнілі па скарачэнню штатаў. Чаму ме-навіта яго? Ці задумаецца над гэтым пракуратура?

УЛАДЗІМЕР ШУКЕВІЧ

НЕ СОГЛАСЕН С ПОЛИТИКОЙ КОНСЕРВАТОРОВ

В первичную партийную органи-зацию колхоза им. Калинина Денельского р-на. от члена КПСС с 1963 года Шуневича Анатолия Иосифовича.

ЗАЯВЛЕНИЕ

Прошу рассмотреть мое заявление на предмет исключения меня из членов КПСС, ибо я не согласен с позицией партапарата республики, нашего района.

В настоящее время с молчаливого согласия ЦК КПБ вся власть на местах захвачена партапаратом, установлена диктатура первых секретарей райкомов.

Воля одного человека не должна выдаваться за па-ртийную дисциплину, воля одного человека подменя-ет Устав партии. Подавление всякого инакомыслия, ложь, навешивание ярлыков, психологическое унич-тожение человека как личности, тем более члена партии, было и остается политикой функционеров от партии, прикрывающих свои действия именем па-ртии, именем народа. Это конюнство. Более того, я уверен, что некомпетентность аппаратчиков в во-просах экономики, хозяйствования, безответствен-ность и безнаказанность за действия, противореча-щие законам и здравому смыслу, не позволят общес-тву выйти из кризисного состояния, куда завели

его инстинкты системы сталинизма.
 В настоящее время партпарат сформировался как сила и все силы направляет против демократизации общества, против глубоких реформ в партии, меняя форму, но не наполняя их новым содержанием.
 События последних лет, итоги 28 съезда КПСС, ход выборной кампании и сессии Верховного Совета СССР со всей убедительностью показали, что сам народ и его прогрессивные силы являются действительными авангардом на пути к лучшей жизни.
 Партпарат отказался от покаяния перед собственным народом, не отказался от догматизма, от идеологизации экономики. Отсюда принятие законодательных нацистских законов, имеющих декларативный характер.
 В таких условиях считаю своё пребывание в рядах КПСС невозможным. Мой жизненный путь — с моим народом, ибо считаю, что самое высокое звание — это быть честным гражданином своей Родины. Не хочу быть больше слугой функционеров от партии и их опричников, не хочу быть их спонсором.
 Прошу считать меня выбывшим из КПСС с июля 1990 года. Вопрос об исключении прошу рассмотреть без меня.
 14 июля 1990 г.

ПОДПИСЬ

А ці Бог няроўна дзеліць?

Дэўна атрымліваецца. Краўчэчныя бонзы крычаць аб раўнапраўі ды канцы прывілеяў, а самі працягваюць іх для сябе ствараць. Так, партыйная большасць Вярхоўнага Савету Беларусі на закрытым пасяджанні, пры адключаных радыё- ды тэлетрансляцыі, працягнула палажэнне аб тым, што "народнаму дэпутату БССР, вызваленаму ад выканання службовых ці вытворчых абавязкаў у сувязі з працай у Вярхоўным Саветае БССР, калі ён не мае пастаяннага месца жыхарства ў Мінску, даецца жылая плошча на ўсю сям'ю ў Мінску".
 А вось бліжэйшы да нас прыклад. Лепельскаму дзягасу прыйшоў загад з вобласці аб забеспячэнні трох ушывовых асобаў абласнога маштабу будаўнічым лесам для ўзвядзення асфальтных ляснішчаў. Кожны зь іх павінен атрымаць па 60 кубаметраў драўніны. А ўсяму калгасу "Салот" на рамонт прыватнага сектару выдзяляецца 40 кубоў.
 Прозьвішчы трох тузоў нам устанавіць не ўдалося, бо работнікі дзягасу вельмі ўжо баяцца страціць меяцца працы за расоакрочванне наменклатурнае тайны. Дзвін Курылка!

Адрес рэдакцыі: 222600 Вільняво, Палчэю 3. Тэлефон: рэдактар 224415, справы 226206, тэлефакс 221331

Уважаны Уладзімер,
 Письмо Ваше получили давно, все собралось его поместить, хотя бы частично, но блокада сократила нашу газету вдвое, так что место оставалось на наиболее актуальные по ситуации материалы. Что же касается Белоруссии, то мы никогда не думали, что вся она понадеется на партийную уловку. Спасибо Вам и Вашим единомышленникам-лепельцам за солидарность. Надеюсь, что в дальнейшем наших отношениях это сыграет свою положительную роль, во всех отношениях.
 Желаем Вам всяческих успехов и благополучия. Если будет что-нибудь интересное /может быть, Ваше предприятие сотрудничает с Литвой?/, то пишите нам, постараемся опубликовать, намечается просвет с бумагой.
 Еще раз спасибо.
 ВИЛЬНЕС, Уважальная Вао Н.ШАЛОРЕНЮ,
 5 июля 1990 ПОДПИСЬ ЗАВ.ОТДЕЛОМ ПИСЕМ

ПАЛІТЫЧНЫ АНЕКАДОТ

—Алё, гэта Смольнік?
 —Так.

—А ў вас шва ёсць?
 —Не.
 —А дзе ёсць?
 —У Зямлі.
 —У...

ПРЕСТУПНОЕ РАВНОДУШІЕ

Со дня опубликования этого обращения в газете Лепельского отделения Белорусского Народного фронта к правящим органам городского и областного Советов, а так же КПБ предъявляется требование о незамедлительной помощи пострадавшим от Чернобыльской катастрофы в срочной их эвакуации, принятии всех возможных мер в этом деле не для определенных личностей, а для десятков тысяч простых смертных.
 Считаю необходимым заявить, что руководящими лицами упомянутых инстанций проявляется равнодушие не только к людям, остающимся в пораженных зонах, но и к наличию радиации в завозимых оттуда товарах. Об этом заявляю официально, поскольку сам являлся участником частной проверки наличия радионуклидов в некоторых продуктах питания и стройматериалах, привезенных в Лепель с Зоны. Содержание радионуклидов превышало временные нормы, которые превосходят существующие в 60-70 годах в 10 тысяч раз, в щебенке, завезенной в ДСУ-34 из Михалевичей Брестской области, керамзите в МЕМК-75, сахаре, конфетах "Коровка" и др. Проверка проводилась в мае.
 Ответственные лица должны знать, что в случае повторения подобных наплевательских отношений к здоровью людей, мы будем вынуждены обратиться в прокуратуру Белоруссии с заявлением о привлечении к уголовной ответственности их. Это в первую очередь касается председателей исполкомов и президиумов Советов, первых партийных секретарей. И чем скорее это произойдет, тем увереннее может быть население в действительной заботе государства о его здоровье и благосостоянии.
 Данное заявление считаю необходимым распространить по всем Народным фронтам всех республик.
 ВЛАДИМИР ПОЛЫНСКИХ,
 ПРЕДСТАВИТЕЛЬ МОСКОВСКОГО ОБЛАСТНОГО НАРОДНОГО ФРОНТА.

АД РЕДАКЦЫІ: Слушнае пытаньне ўзьнімае сябра Маскоўскага абласнога Народнага Фронту. І ўсё ж муштм крыху крытычна аднесьцеся да матар'ялу. На халае ў ім канкрэтныя. Калі ды дзе правяраліся цукар ды цукеркі? Адкуль яны завезены? Якія дакуманты складзены? І калі ўжо пайшла гаворка аб надўнасьці радыйнуклідаў у таварах, хочам дапасьці да сьведчаньня лепельцаў, што лепельскія фантоўцы пералічылі грошы Маскоўскае краме "Электроніка" за дзяметр, які павінен паступіць нам у 4-м квартале облёта. Лічым, што талі сумніўным аб наяўнасьці радыйнуклідаў ды праўдзівасьці інфармацыі санэпідстанцыі будзе наклацены канец.

ШЧЫРА ДЗЯКУЕМ

Сябрам, якім падтрымалі фронт на выданьне "Пагоня":
 Лепелец з вуліцы Волкава 5 рублёў
 беспаспалоўны Алякс Дзюко 1 рубель

Рэдактар ды выдзвец Уладзімер Шушковіч.
 Адрес для корреспонденции для переводов: 211180, Витебская вобл., г.Лепель, вул. Менская, д.10, кв.13, Шушковичу Уладзімеру. Друкарня Вітаса Шалявіча. Кошт нумару ў Лепелі—40 капеек. Наклад 999 асобнікаў. Нагадваем, што без вашых асабістых падтрымак выданьне "Пагоня" будзе немагчымым. Меркаваныя аўтары не абавязкова супадае з меркаваньнем рэдакцыі.

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!!!